

Anmäls till äldreomsorgens
sammanträde den 20 juni 2017

**Protokoll fört vid kommunstyrelsens råd för
funktionshinderfrågors sammanträde måndagen
den 8 maj 2017**

Tidpunkt:

Kl. 15.00

Plats:

Stora Kollegiesalen, Stockholms stadshus

Närvarande:

Se bilaga

ÄN
/24

Justerat den 16 maj 2017

§§ 1-8, 10-15

Lena Huss (HSO/ÅSS)
Vice ordförande

Rana Carlstedt (S)

Protokoll fört vid kommunstyrelsens råd för funktionshinderfrågors sammanträde måndagen den 8 maj 2017

Tidpunkt:

Kl. 15.00

Plats:

Stora Kollegiesalen, Stockholms stadshus

Närvarande:

Se bilaga

Justerat den 8 maj 2017

§ 9

Lena Huss (HSO/ÅSS)
Vice ordförande

Rana Carlstedt (S)

§ 1**Sammanträdets öppnande**

Ordföranden Lena Huss (HSO/ÅSS) hälsar alla välkomna och förklarar sammanträdet öppnat.

§ 2**Närvarande**

Presentation

Alla närvarande presenterar sig.

§ 3**Godkännande av föredragningslista****Beslut**

Föredragningslistan godkänns med två tillägg under punkt 14, Övriga frågor.

Lillemor Högselius (SRF) och Viviann Emanuelsson (SRF) vill ha rådets sammanträdeshandlingar inlästa på anpassat medium för att ha tillgång till alla handlingar som rådet ska hantera.

§ 4**Val av protokollsjusterare och tid för justering av protokollet****Beslut**

Ordföranden Lena Huss (HSO/ÅSS) och ledamoten Rana Carlstedt (S) utses att justera protokollet. Protokollet justeras den 16 maj 2017.

§ 5**Information från Stockholms stads funktionshinderombudsman Pia Ehnhage**

Stockholms stads funktionshinderombudsman Pia Ehnhage informerar rådet om följande.

1. En lägesrapport från arbetet med att revidera stadens

funktionshinderpolitiska program, Program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2011-2016. Arbetet har fortgått under hela april i syfte att ytterligare kvalitetssäkra förslaget innan det lämnas vidare till kommunstyrelsen.

2. Funktionshinderombudsmannens årsrapport över det gångna året är något fördröjd, men arbetet pågår. Pia Ehnhage tar gärna emot synpunkter på om det finns frågor som funktionshindersorganisationerna anser att ombudsmannen bör lyfta rapporten. Hon kommer att kontakta HSO:s kansli med en förfrågan om ett gemensamt möte med representanter från HSO, DHR och SRF i Stockholms stad.

3. Andra aktiviteter den senaste månaden har varit ett studiebesök från HSO Stockholms län, ett avstämningsmöte om frågor inom funktionshinderområdet med stadens revisionskontor samt ett möte med serviceförvaltningen inför en förestående upphandling av taxiresor (skolskjuts och turbundna resor).

4. Pia Ehnhage och ytterligare fem representanter från Stockholms stad har deltagit i ett heldagsseminarium om funktionshinderspolitik och FN-konventionen hos Myndigheten för delaktighet (MFD).

5. Ombudsmannen ingår också i en referensgrupp i sociala hållbarhetskommisionens arbete med området kultur och fritid samt i en styrgrupp för ett pilotprojekt om verksamhetsutveckling genom kollegial observation i LSS-verksamheter.

§ 6

Information om pilotprojekt som handlar om att pröva en metod, kvalitetsobservation, inom verksamheter för funktionsnedsättning. Uppdrag i budget 2017.

Anneli Ekholm Ågren, avdelningen för välfärdsstyrning vid stadsledningskontoret informerar om följande.

Stadsledningskontoret har i samarbete med äldreförvaltningen och stadsdelsförvaltningarna tagit fram en metod (kvalitetsobservation), som systematiskt följer upp den personcentrerade vården. Syftet är att belysa faktisk kvalitet med fokus på uppföljning av arbetssätten. Uppföljningen sker framförallt av förhållningssätt och bemötande, men också av teknisk professionalitet. Ett annat syfte är att synliggöra vård- och

omsorgspersonalens viktiga arbete och sprida goda exempel. Inom äldreomsorgen har nu också ett arbete med kollegial observation, som metod till verksamhetsutveckling påbörjats.

I budget 2017 finns ett uppdrag att pröva metoden inom verksamheter för personer med funktionsnedsättning. Ett pilotprojekt under ledning av kommunstyrelsen i samarbete med socialnämnden och stadsdelsnämnderna Bromma, Kungsholmen och Hägersten-Liljeholmen har påbörjats. Projektmålen är att anpassa den framtagna modellen för kollegial observation till verksamhetsområdet stöd och service till personer med funktionsnedsättning. En utbildning ska tas fram för enhetschefer/nyckelpersoner, som sedan ska utbildas och kunna påbörja kollegiala observationer och implementera metoden, som ett kontinuerligt arbetssätt för uppföljning och utveckling.

Frågor och diskussion i rådet följer.

§ 7

Angående Stockholms stads nya handlingsplan mot våld i nära relationer

Besök av Veronica Wolgast Karlberg, avdelningschef socialförvaltningen.

Punkten bordlades till nästa sammanträde.

§ 8

Kommunikationsprogram för Stockholms stad 2017-2022

Dnr 179-2103/2016

Remiss från rotel I

Beslut

Kommunstyrelsens råd för funktionshinderfrågor beslutar att yttra följande.

Kommunstyrelsens råd för funktionshinderfrågor har tagit del av ärendet. Dokumentet lyfter fram en rad angelägna frågeställningar, många av särskild vikt för personer med olika funktionsnedsättningar.

Stockholms stad har till uppgift att erbjuda stöd och service till sina invånare. Kommunikation är en förutsättning för att

medborgarna ska kunna nyttja dessa tjänster. Det är av extra stor betydelse i en storstad, där kommunikationsvägarna kan vara långa och organisationen är komplex. Rådet anser att Kommunikationsprogrammet dessvärre saknar det dialogperspektiv som borde genomsyra programförklaringen. Vidare präglas skrivningarna av ett ”uppifrån- och nedåt”-perspektiv; staden skall kommunicera sitt budskap ned till medborgare och andra som nyttjar stadens tjänster. Rådet ifrågasätter detta förhållningssätt. Stockholms stad har som sin främsta uppgift att möta behov hos enskilda individer eller grupper. Det är givetvis medborgarna/brukarna som skall stå i centrum och vara utgångspunkten när staden planerar, genomför och marknadsför sina tjänster, inte omvänt.

Kommunikationsprogrammet är ett policydokument och därmed bitvis mer målinriktat än konkret. Rådet vill betona vikten av att de ambitiösa formuleringarna verkligen omsätts i praktiken. Det är lätt hänt att övergripande ärenden som detta stannar vid ord som inte leder till handling. Om skrivningarna i dokumentet är alltför visionära och teoretiska, kan det vara svårt eller omöjligt att omsätta och tillämpa i den praktiska verksamheten. Rådet efterfrågar därför en högre grad av konkretion och någon form av handlingsplan och/eller tidsplan.

I såväl grunddokumentet som i Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, lyfts tillgängligheten fram på flera punkter (bl. a dokumentets punkter no 4 resp. 5). Rådet vill betona att all stadens kommunikation skall vara tillgänglig för samtliga medborgare, oavsett funktionsförmåga. Vidare skall ett gott bemötande prägla all information och övriga kontakter.

§ 9

Promemoria med förslag om ändrade övergångsbestämmelser för den föreslagna lagen om

Samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård (prop. 2016/2017:106)

Dnr 110-673/2017

Remiss från RVI

Beslut

Kommunstyrelsens råd för funktionshinderfrågor beslutar att yttra följande.

1. Funktionshinderrådet delar i huvudsak socialförvaltningens åsikter i tjänsteutlåtande 1.7.1-186/2017 och är i grunden positivt till en försiktig genomförandetakt när det gäller reglerna för uppsnabbad överföring av patienter från slutna vårdenheter inom landstingets regi till boende eller andra enheter i kommunens/Stockholms stads regi.

Vi ser också gärna att slutet av processen som ska leda fram till ett genomförande får ett annat resultat än det som staten önskat sig – detta genom ett avtal som är bättre utformat för patienten/brukaren än vad det tänkta systemet kommer att vara både när det gäller somatisk och psykiatrisk vård.

Vi är ännu inte övertygade om att en uppsnabbning av de somatiska och psykiatriska vårdprocesserna är av godo för merparten av patienterna. Man måste betänka att de berörda grupperna av patienter är de svagaste och mest utsatta människorna och de som varje stund i samband med slutenvårdsepisod och tiden därefter behöver samhällets fulla stöd.

Det finns risk att en försämring sker med det nya systemet, inkluderande färre frist dagar, flera agerande instanser och kraven på tillförlitlig diagnos som kan kommuniceras till alla parter redan under det första dygnet, är mycket stor. Vi tänker då på att bara ge primärvården en styrande roll i processen ställer ytterligare krav på en redan hårt belastad primärvård som i de här fallen ska reagera mycket snabbt, med tillräckligt kvalificerade resurser. Inom psykiatrin, som ju är mest i fokus i ändringen av övergångsbestämmelserna har man dessutom öppenvård psykiatrin som en intressent i pusslet kring patienten. Vi tänker också på svårigheterna att ställa en adekvat diagnos under det första dygnet – både när det

gäller somatisk och psykiatrisk sjukdom.

Även om socialförvaltningen har lyckats hålla sig inom fristen tre dygn hittills med de nu gällande reglerna om fem dagars frist, kan man utgå från att förutsättningarna med det nya systemet blir så pass mycket mer komplicerade att det knappast är jämförbart med situationen tidigare. Vi är övertygade om att det forcerade överförandet mellan den somatiska och psykiatriska sjukvården kommer att leda till stora problem för patienterna/brukarna. Ett tydligt system, tekniskt och administrativt samt ansvarsmässigt, måste hinna byggas upp innan vi kan acceptera tanken på att tillämpa det nya regelsystemet – oavsett om delar av det senareläggs till efter januari 2018 eller inte. Vi vill också peka på att det i promemorian som remitterats - att ändringen medför inga konsekvenser för landsting, kommuner eller staten. Vi undrar varför man inte belyser konsekvenserna för patienterna, som det ju ändå handlar om.

Vår inställning är att huvudalternativet för att vidareutveckla systemet för överförande mellan landstinget och kommunen måste bygga på att Stockholms stad kräver ett särskilt avtal med landstinget, som måste ta hänsyn till det faktum att tio procent av Sveriges befolkning bor på en begränsad yta med ett antal akutsjukhus och slutenvårdsinstanser för psykiatri i mycket komplicerade ansvarsförhållanden till öppenvårdsinstanser inom psykiatrin och primärvården med i princip fritt vårdval till alla berörda instanser, en del privata och en del i offentlig regi.

Detta är en mycket viktig fråga för flertalet patientorganisationer. Vi har hittills fått åse alltför många misslyckanden i samverkan mellan Stockholms läns landsting och kommunerna inom landstingsområdet.

Rådet anser att företrädare för brukarorganisationerna måste få vara med tidigt i arbetet med att utforma regler och rutiner för denna typ av synnerligen viktiga processer.

2. Paragrafen justeras omedelbart.

§ 10**Remissen ”förslag på reviderade riktlinjer för riksfärdtjänst”**

Dnr 151-673/2017

Remiss från RVI

Kommunstyrelsens råd för funktionshinderfrågor ställer sig bakom yttrandet om riktlinjer för riksfärdtjänst gjort av det gemensamma rådet för Socialnämnden, Äldrenämnden samt Överförmyndarnämnden den 23 mars 2017, se nedan.

Kommunstyrelsens råd för funktionshinderfrågor uttalar följande.

De reviderade riktlinjerna för riksfärdtjänsten innebär, såvitt rådet kan bedöma saken, fortsatta försämringar för de berörda.

Stockholms stad har länge följt de prejudicerande domar som hänvisas till i ärendet. Dessa domar innebär att man lägger sig på en miniminivå i tilldelning av riksfärdtjänst.

Rådet vill även ta upp ärendets beredning. Ärendet har utarbetats i samråd med flera stadsdelsförvaltningar och äldreförvaltningen men detta råd har inte tillfrågats. Detta ärende är ett typiskt sådant ärende där förvaltningen tidigt borde ha inhämtat organisationernas och rådets erfarenhet och kompetens.

När det gäller själva riktlinjerna finns det en rad oklarheter exempelvis vad är ett normalt bagage (Riktlinjer riksfärdtjänst punkt 6.1 Bagage) eller vad för hjälpmedel som får tas med eller inte (Riktlinjer riksfärdtjänst punkt 4.5 Hjälpmedel). Rådet påpekar att om hjälpmedel som behövs på själva resmålet inte får tas med kan resultatet bli att själva resan uteblir.

Rådets vill även lyfta Justitieombudsmannens yttrande om att enskilda resor ska tillämpas framför generella tillstånd. Detta skapar bara mer byråkrati för staden och krånglar till det för brukaren.

Sedan fyra år har det varit problem med handläggningen av riksfärdtjänsten i staden. Då fick stadens handläggare i en utbildning lära att all infrastruktur i Sverige är tillgänglig och användbar för alla. Detta kan rådet intyga kunde inte vara

mer fel. Ett studiebesök på centralstationen i Stockholm, eller närmaste busshållplats, visar med all tydlighet att denna information inte stämmer men det hade räckt om staden frågat rådet om detta.

Rådet vill avslutningsvis uppmana socialnämnden och dess förvaltning att använda rådets kunskaper när det gäller liknade frågor framöver i stället för att ge oss ett färdigberett ärende med väldigt liten möjlighet till påverkan.

§ 11

Motion om tillsättande av en särskild utredning angående snöröjningen inom Stockholms stad.

Dnr 106-142/2017

Remiss från RVII

Beslut

Kommunstyrelsens råd för funktionshinderfrågor beslutar att yttra följande.

Kommunstyrelsens råd för funktionshinderfrågor har tagit del av ärendet. Rådet finner det angeläget att snöröjningen i staden fungerar på ett tillfredsställande sätt så att samtliga, oavsett funktionsförmåga, kan ta sig fram även iinterväder. Om snöröjningen inte varit acceptabel, måste Stockholms stad givetvis se över detta och vidtaga åtgärder i syfte att komma till rätta med konstaterade brister.

Personer med nedsatt rörelseförmåga är särskilt utsatta och staden måste prioritera framkomligheten för denna grupp. Detta gäller såväl beslut som verkställande, dvs hur staden väljer att prioritera och hur arbetet utförs, inklusive val av utförare/entreprenörer.

Under den gångna vintern uppstod en rad oacceptabla konsekvenser och svårigheter för personer med funktionsnedsättning. Exempelvis snöröjdes cykelbanor i första hand, vilket gjorde att fotgängare och personer med behov av andra kommunikationsmedel (exempelvis individanpassat fordon eller fordon med särskilt parkeringstillstånd) inte kunde ta sig fram. I praktiken fick många med nedsatt rörelseförmåga "husarrest" när gång- och körbanor samt särskilda parkeringsutrymmen inte snöröjdes, eller användes för att dumpa snömassor från andra ytor.

Inför den kommande vintern måste Stockholms stad säkerställa att det finns kapacitet och beredskap som räcker för att garantera framkomligheten, även vid kraftiga snöfall. Det är oacceptabelt att stora grupper medborgare inte kan ta sig utanför dörren, pga. att staden inte fullgör sina åtaganden vad avser tillgänglighet för alla.

Det är rådets uppgift att bevaka att ett funktionshinderperspektiv tillämpas i stadens olika utrednings- och beslutsprocesser. Det är emellertid inte rådets uppgift att ta ställning till hur den politiska processen utformas eller tillämpas. Rådet lämnar därför frågan om tillsättande av en politisk utredning utan eget ställningstagande.

§ 12

Anmälningsärenden

Handlingarna enligt kallelsen anmäls till Rådet. Det gäller protokollet från den 27 mars 2017 samt rådets balanslista.

§ 13

Extra sammanträde måndagen den 21 augusti 2017 kl. 15.00-16.30 i Stora kollegiesalen

Beslut

Kommunstyrelsens råd för funktionshinderfrågor beslutar följande.

Ett extra sammanträde med rådet blir den 21 augusti kl. 15.00-16.30 i Stora Kollegiesalen.

§ 14

Övriga frågor

Jan Delvert (HSO/Personskadeförbundet) ställer en fråga om riktlinjer för bostadsförsörjningen och Gudrun Hofsten (Fi) har en fråga om uppföljning av ny parkeringsstrategi.

Beslut

Jan Delvert (HSO/Personskadeförbundet) och Håkan Jarmar (RSMH) formulerar ett kort yttrande angående riktlinjer för bostadsförsörjningen som rådet skickar till stadens förvaltningar och stadsledningen.

Rådet beslutar att efterfråga en uppföljning av parkeringsstrategi snarast dock senast ett år efter reformens ikraftträdande.

§ 15**Sammanträdet avslutas**

Ordföranden Lena Huss (HSO/ÅSS) önskar alla en riktigt trevlig sommar och övriga i rådet önskar ordföranden detsamma och förklarar sammanträdet avslutat kl. 16.50.

Vid protokollet

Kerstin Tillkvist

**Närvaro vid kommunstyrelsens råd för funktionshinderfrågors sammanträde
måndagen den 8 maj 2017**

			Närvaro	Tjänstgörande ersättare
Ordförande	MP	Erik Malm	-	
1:e vice ordf.	Opol	Lena Huss	X	
Ledamöter	S	Rana Carlstedt	X	
	S	Salar Rashid	-	
	Fi	Gudrun Hofsten	X	
	V	Sven Arnehed	-	
	M	Naémi Karlsson	X	
	M	vakant		
	KD	Ewa-Marie Ås	X	
	Opol	Anna Quarnström	X	t.o.m. p 10
	Opol	Lillemor Högselius	X	
	Opol	Håkan Jarmar	X	
	Opol	Nils Duwähl	-	
	Opol	Lars Persson	-	
	Opol	Vakant		
	Opol	Britt Marie Färm	-	
Ersättare	Opol	Ola Lundström	-	
	Opol	Amir Amirrazi	X	
	Opol	Viviann Emanuelsson	X	
	Opol	Jan Delvert	X	

Dessutom närvarar rådets sekreterare Kerstin Tillkvist, funktionshindersombudsman Pia Ehnhage och Anneli Ekholm Ågren, avdelningen för välfärdsstyrning vid stadsledningskontoret.